

Projekt e-learning 2006 –pilotní kurzy

Nina Hrtoňová, Anna Váňová, Luděk Matyska, ÚVT MU

Také v letošním roce pokračuje na Masarykově univerzitě e-learningový rozvojový projekt, tentokrát pod názvem „Elektronické výukové materiály a komplexní podpora jejich tvorby“. Na projekt loňský navazuje v několika hlavních rovinách: v rozvoji zázemí technologického, metodického a koncepčního, rozvojem personální podpory a v oblasti technického vybavení (podrobně jsme o projektu informovali v prosincovém Zpravodaji ÚVT [3]). V rámci projektu je dále podporován rozvoj prostředí IS MU pro elektronickou výuku (tzv. IS LMS) jako integračního nástroje, který sdílí celá univerzita. Explicitní podporu poskytuje projekt i širšímu využívání IS prostřednictvím fakultních e-techniků. Projekt bude i nadále pokračovat v rozvoji prostředí a nástrojů pro záznam, zpracování a zpřístupnění záznamů přednášek, přístup k záznamům bude probíhat přes rozhraní IS. Podpora bude poskytována i zpracování a ukládání dalších video a případně audiomateriálů, které vzniknou v rámci přechodu dalších kurzů do digitální podoby. Velká pozornost bude v průběhu roku věnována také autorským systémům. Koordinaci všech těchto činností a zpracování získaných zkušeností tak, aby mohly být využity celou univerzitou, bude i nadále zabezpečovat *Centrum pro podporu e-learningu MU* (eCentrum).

Tvorba výukových materiálů – dvě roviny podpory

Pro zajištění odpovídajících výstupů projektu je významná následující koncepce podpory tvorby výukových materiálů:

- na úrovni *fakultní* budou podporovány kurzy se základním využitím stávajících a dále rozvíjených možností IS LMS a autorských nástrojů
- na úrovni *celouniverzitní* bude poskytnuta větší podpora vybrané skupině kurzů, které svým rozsahem, novými či složitými postupy

při zpracování, případně postupy metodickými, přesahují rámec běžných kurzů. Těmto kurzům bude poskytnuta finanční podpora, metodická podpora eCentra a v dostupném rozsahu i podpora vývojového týmu ISu.

Cílem tohoto řešení je rozvoj a ověření e-learningových technik a metodik na MU, rozvoj IS LMS a smysluplné používání externích autorských nástrojů, které povedou ke vzniku kvalitních e-learningových kurzů. S požadavkem na posun v celé oblasti tvorby a využívání elektronických výukových materiálů souvisí samozřejmě i upevnění pozice univerzitního IS LMS jako integračního a podpůrného prostředí (s tím ovšem souvisí i rostoucí tlak na vývojový tým IS LMS i nadále podporovat nové požadavky autorů kurzů). Jedním z přetrvávajících požadavků je potřeba zpřehlednit a zjednodušit práci v IS LMS při zpracování a zejména provozu kurzů. V současné době mohou uživatelé IS LMS využívat několik e-learningových nástrojů, rozdělených na jednotlivé agendy. Mezi ty základní patří:

- Agenda *Studijní materiály*, ve které může vyučující vystavovat soubory různých formátů a manipulovat s nimi.
- *Testovací* agenda umožňující změnou nastavení nad jednou sadou otázek vytvářet cvičení, testy, dotazníky nebo oživené texty.
- Poslední výraznou změnou při tvorbě elektronických podpor výuky v ISu je nové rozhraní kurzu (*Interaktivní osnova*), přes které může učitel ručně zpřístupnit studentům vybrané materiály a aktivity ve strukturované podobě.

Mnohé funkce agend jsou stále ve stadiu vývoje, a proto je cílem podpory kurzů na celouniverzitní úrovni také nasměrovat další rozvoj systému a prověřit funkčnost toho, co již systém nabízí.

Velké kurzy – soutěž

Pro výběr kurzů, které budou podporovány a sledovány na celouniverzitní úrovni, byla zvolena forma soutěže [1]. Soutěž byla vyhlášena na počátku roku 2006 s cílem zahájit řešení projektů v průběhu měsíce března. Celkem bylo podáno

39 návrhů ze všech fakult MU s výjimkou Právnické fakulty MU. Počet nabídek a zejména jejich kvalita jasně prokázaly, že myšlenka elektronické podpory výuky na MU již zapustila své kořeny. Na druhé straně návrhy kurzů potvrzují nezbytnost pokračující explicitní podpory na celouniverzitní úrovni, jako záruky postupující integrace celé univerzity i v této oblasti.

Vyhodnocení a výběru kurzů, které získají finanční podporu, se věnovala výběrová komise pod vedením prorektorky Brázdové a hlavního řešitele projektu. V komisi byly zastoupeny všechny fakulty z nichž vzešel alespoň jeden návrh projektu (včetně Centra jazykového vzdělávání MU), zástupce vývojového týmu ISu a zástupce eCentra. Po téměř měsíc trvajícím výběrovém řízení, jehož součástí byla i prezentace užší skupiny 13 vybraných kurzů před členy komise, bylo vybráno celkem 8 kurzů, které dostanou v roce 2006 finanční podporu. Při výběru byl důležitý zejména inovativní přínos vybraných kurzů, a to jak při vytváření materiálů, tak při samotné výuce na úrovni metodické i organizační. S tím souvisí další společný rys podporovaných kurzů: výsledky práce by měly být využitelné i při tvorbě materiálů pro další předměty. Nové velké kurzy jsou otevřené studentům prezenčního, kombinovaného i celoživotního vzdělávání, některé z nich i pracovníkům MU nebo zájemcům mimo univerzitu. Za povšimnutí jistě stojí to, že řada autorských týmů je složena ze zástupců více fakult a členy týmů jsou v nezanedbatelné míře studující MU.

Podporované kurzy – seznamte se

Následuje stručné představení podporovaných velkých kurzů v abecedním pořadí:

Analytická chemie – modulárně zpracovaný kurz se speciálními samostatnými okruhy je určen primárně studentům Pedagogické a Přírodovědecké fakulty MU. Součástí kurzu je práce s grafickým materiálem, animacemi a videozáznamy z přednášek a dále názorné prezentace nástrojů používaných v analytické chemii. Kromě bohatého zařazení multimédií se autoři díky svým pedagogickým zkušenostem zaměří na zpracování netradičních metod výuky.

Angličtina online – kurz určený všem členům Masarykovy univerzity, jejichž jazyková úroveň neodpovídá požadovaným vstupním znalostem ke studiu odborné angličtiny, i těm, kteří si základní úroveň chtějí zlepšit či jen udržet. Kurz běží v Informačním systému od podzimního semestru 2005. V letošním roce půjde především o vyzkoušení řízení kurzu v různých rolích (autor, tutor nebo asistent učitele), propojení kurzu s komunikačními nástroji jiných systémů a spolupráci s vývojovým týmem ISu při dopracování testové agendy s protesty.

Effective Public Speaking – dvojjazyčný anglicko-český kurz se zaměřuje na zásady odborného mluveného projevu. Studující budou v jednotlivých lekcích vedeni ke konstruktivnímu studiu s množstvím původních videomateriálů a budou mít možnost vzájemně hodnotit svou práci.

E-learning v Matematice – zahrnuje původní návrh dvou samostatných matematických předmětů Matematická analýza 3 a Matematika III vyučovaných na Přírodovědecké fakultě a Fakultě informatiky MU. Hlavní výzvou při realizaci tohoto kurzu bude prototypové propojení testovacích položek agendy Informačního systému s aplikací MapleNet a rozšíření práce s TEXovou notací matematických výrazů zejména v testovacích otázkách.

Kurz práce s informacemi – „informační gramotnost srozumitelně a zábavně“. Interaktivní, prožitkový kurz, jehož cílem je studující zaujmout a podnítit jejich samostatnou práci s informačními zdroji. K tomu autoři kurzu využijí kombinaci textových a grafických materiálů s instruktážními ukázkami práce s aplikacemi.

Podpora výuky předmětů ošetrovatelství

– kurz díky velkému množství informací ve videozáznamech, textových a obrazových materiálech povede k získání hlubších vědomostí a dovedností spojených s péčí o pacienty. Studující budou mít možnost získané znalosti intenzivně procvičovat, vzájemně svou práci hodnotit a diskutovat.

Project management – kurz pokrývá problematiku projektového řízení. Mezi přednosti kurzu patří především forma zpracování ma-

teriálů s důrazem na studium bez bariér, jazykových nebo fyzických. Absolventi budou mít možnost ucházet se o některý z mezinárodních certifikátů. Navazující výběrové lekce se zaměří na oblast životního prostředí, informačních a komunikačních technologií.

Zdravotní tělesná výchova – kurz je koncipovaný pro všestranné využití při péči o zdraví. V několika rovinách náročnosti poskytne teoretické informace z množství statického materiálu i videoukázek a umožní získat praktické dovednosti k posouzení funkčního stavu pohybového aparátu. Studující bude sám schopen vybrat vhodná vyrovnávací cvičení.

Podrobnější informace o pilotních kurzech jsou k dispozici na webových stránkách eCentra [1]. S vytvořenými kurzy se pak budete moci seznámit počátkem roku 2007, kdy proběhne jejich veřejná prezentace v rámci celouniverzitního semináře.

Pilotní kurzy a studující

Velkou pozornost si zasluhuje fakt, že na přípravě i průběhu výuky se stále větší měrou podílí samotní studující. Uplatňují se ve většině autorských týmů: při zpracování grafických materiálů, animací, stříhání videa, vytváření a zpracování testovacích položek, testování a tutorování kurzů. Za zvláštní zmínku přitom stojí právě tuteurské zabezpečení průběhu výuky, protože jeho kvalita může konečný efekt nasazení elektronické podpory výuky zcela zásadně ovlivnit. Vzhledem k nárůstu počtu e-learningových kurzů a míře jejich využívání je určitě zajímavé pokusit se studující do tuteurské práce zapojit.¹

Literatura

- [1] Informace o velkých kurzech, <http://www.ics.muni.cz/elearning/courses/>
- [2] N. Hrtoňová: *Proč e-learning?*, Zpravodaj ÚVT, roč. 16, č. 2, s. 11-16 (<http://www.ics.muni.cz/bulletin/issues/>)

¹Tutor: specifický termín přejatý z angličtiny. Umožňuje odlišit specifiku pedagogického pracovníka v distančním studiu od klasického učitele v prezenčním studiu. Tutor je metodický zprostředkovatel distančního studia a hodnotitel předběžných výsledků. Je v nejbližším kontaktu se studujícími.